

dr hab. prof. Kamil Zawadzki

dr Monika Wojdyło

Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika

Konsumpcja gazu a sytuacja na lokalnym rynku pracy

Celem referatu jest zwrócenie uwagi na rosnące zagrożenie ubóstwem energetycznym w Polsce (w obszarze odnoszącym się do konsumpcji gazu ziemnego), kumulujące się w powiatach o najwyższej stopie bezrobocia, a także wskazanie pewnych czynników regionalnych znacząco utrudniających realizację założeń sprawiedliwej transformacji energetycznej w najbliższych dekadach.

Źródłami nawarstwiających się ryzyk społecznych, na które wskazano w referacie, są między innymi:

- znaczne dysproporcje sytuacji na lokalnym rynku pracy w Polsce,
- znaczne rozwarstwienie dochodowe mieszkańców różnych regionów w kraju,
- gwałtowny wzrost cen gazu wywołany szeregiem czynników politycznych, technologicznych i ekonomicznych, także o zasięgu ponadnarodowym, przy znacznym uzależnieniu od importu (rodzime źródła gazu wystarczają na pokrycie 20% aktualnego zapotrzebowania),
- zacofanie energetyczne Polski, rozumiane jako uzależnienie od wysokoemisyjnych źródeł energii,
- przyspieszenie stosowania mechanizmów nacisku ekonomicznego na transformację energetyczną.

W tekście przeanalizowano następujący mechanizm transmisyjny. Presja międzynarodowa na zastępowanie nieekologicznych źródeł energii nośnikami czystszyymi wywołuje konieczność substytucji paliw stałych (przede wszystkim węgla) gazem ziemnym i LNG jako rozwiązanie przejściowe, umożliwiające z

czasem ewolucję w kierunku OZE. Dotyczy to w dużej mierze regionów o niskiej do tej pory konsumpcji gazu, skorelowanej z wysokim bezrobociem. Rosnąca konsumpcja gazu w sytuacji gwałtownie wzrastających jego cen przyczyni się do rosnących kosztów utrzymania gospodarstw domowych. Te z kolei – napędzając oczekiwania płacowe – obniżają *employability* lokalnej siły roboczej, zwiększając zarówno próg wejścia do aktywności zawodowej, jak i przejścia z bezrobocia do zatrudnienia.

Presja na wzrost bezrobocia płynie także z innego źródła powiązanego z rosnącymi kosztami mediów energetycznych. Wysokie ceny gazu oddziałują negatywnie na rentowność sektorów wysokoenergetycznych takich jak przemysł chemiczny, papierniczy, metalurgiczny i wydobywczy (które jednak mogą liczyć na pomoc państwa), a także mogą spowodować rosnącą liczbę upadłości mikro- i małych przedsiębiorstw lub konieczność redukcji zatrudnienia. Wzrost bezrobocia tym spowodowany może być dotkliwy szczególnie w tych regionach, gdzie wytwórcy nie są w stanie przerzucić na klientów wyższych kosztów produkcji (wysoka elastyczność cenowa popytu).

Analizując ryzyko niesprawiedliwości energetycznej, warto także wspomnieć o aspekcie klimatycznym. W związku z tym, że gaz ziemny jest w polskich gospodarstwach domowych wykorzystywany głównie do ogrzewania, jego zużycie jest skorelowane ze średnią temperaturą w okresie zimowym. W szczególności na ryzyko pogłębienia ubóstwa energetycznego wskutek upowszechniania coraz droższego ogrzewania gazowego narażone są zatem regiony charakteryzujące się niskimi przeciętnymi rocznymi temperaturami i wysokim poziomem bezrobocia. Wskazać tu można głównie: województwo warmińsko-mazurskie, północno-wschodnią część Podlasia, północno-wschodnią część Mazowsza, wschód Lubelszczyzny, a także południowe powiaty województw podkarpackiego, małopolskiego i dolnośląskiego.